

СТРАТЕГІЯ СТВОРЕННЯ ЦЕНТРІВ КОНСУЛЬТУВАННЯ З ПРОФЕСІЙНОЇ КАР'ЄРИ УЧНІВ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

Перед професійно-технічними навчальними закладами (ПТНЗ) постала проблема підготовки своїх випускників до професійної діяльності, впродовж якої вони з великою часткою вірогідності будуть змінювати професію, здійснювати перенавчання, а в екстремальних випадках й починати заново професійну кар'єру. Для організації такої допомоги потрібні центри, де будуть надаватись знання про вимоги до працевлаштування, професійного росту та факторів й умов, що впливають на них.

Створення центрів консультування з професійної кар'єри учнів ПТНЗ викликано вираженням практичним запитом, який сформувався в умовах глибоких економічних перетворень та суттєвої переорієнтації структури економіки, а також через зникнення одних професій і появою інших.

Питання оволодіння учнями необхідними знаннями, уміннями, практичними діями, методами щодо вирішення проблем власного працевлаштування є одним із провідних напрямів діяльності центрів консультування з професійної кар'єри учнів ПТНЗ. Як правильно підібрати майбутнє місце роботи? Де шукати роботу? Як успішно працевлаштуватися? Яку саме роботу треба шукати? Спеціалісти якого профілю потрібні на ринку праці? На ці та інші питання будь-який майбутній кваліфікований робітник повинен отримати відповіді.

Адже своєчасний і обґрунтований вибір випускником місця роботи, в значній мірі впливає на результати праці, соціально-професійний статус, на рівень добробуту та ефективність реалізації особистісного потенціалу. У зв'язку з цим питання розроблення стратегії створення центрів консультування з професійної кар'єри є досить актуальним.

Наразі *стратегію* розглядаємо як довгостроковий, послідовний, конструктивний, раціональний, підкріплений ідеологією, стійкий до

невизначеності умов середовища план, який супроводжується постійним аналізом і моніторингом в процесі його реалізації та спрямований з певною метою на досягнення успіху в кінцевому результаті.

Стратегія створення Центрів консультування з професійної кар'єри є вектором підготовки кадрового потенціалу для розвитку інноваційної економіки.

Мета Стратегії - створення в Україні сучасної системи консультування з питань кар'єри, що буде сприяти ефективному розвитку процесу професійно-кар'єрної реалізації учнів ПТНЗ у різноманітних галузях економіки; забезпеченню працевлаштування і конкурентоспроможності випускників; заохоченню брати участь в соціальному, економічному і культурному розвитку економіки регіону.

Реалізація мети вимагає створення відповідних умов для розвитку загальних, професійних компетенцій і творчого потенціалу учнів, що необхідно передбачити у моделі і формах залучення випускників ПТНЗ до трудової і економічної діяльності та допомоги їм у самовизначенні на ринку праці.

Тому, основним завданням Центру консультування учнів з професійної кар'єри є актуалізація внутрішніх резервів, можливостей особистості, створення умов для її самореалізації в професійному просторі, формування здатності до самостійного прийняття рішення щодо вибору чи зміни професії.

Сприяння учням і випускникам у ефективному розв'язанні проблеми їх власного працевлаштування є наступним завданням, на вирішення якого повинна бути спрямована діяльність Центру консультування з професійної кар'єри.

Вище зазначені завдання потребують реалізації ряду заходів, а саме:

- збір, аналіз і надання учням інформації про стан і тенденції ринку праці, про вимоги роботодавців, формування банку даних вакансій за спеціальностями ПТНЗ, формування банку даних учнів і випускників ПТНЗ;

- проведення тестування та інформаційної підтримки учнів і випускників ПТНЗ у сфері працевлаштування;

- впровадження професійної та соціально-правової освіти учнів, допомога в плануванні і розвитку ефективної кар'єри на ринку праці;

- співпраця з підприємствами та організаціями, які виступають у якості роботодавців для учнів і випускників;

- взаємодія з місцевими органами самоврядування, з органами державної служби зайнятості населення, громадськими організаціями та об'єднаннями, зацікавленими в покращенні процесу працевлаштування випускників на ринку праці;

- моніторинг професійної діяльності випускників ПТНЗ та аналіз ефективності їхнього працевлаштування;

-створення умов для залучення молоді до нових видів діяльності та забезпечення їх законних прав та інтересів;

- розроблення і впровадження програм розвитку соціальної компетентності учнів, необхідних для кар'єрного росту на ринку праці;

-проведення різноманітних заходів (ярмарки вакансій, презентації підприємств і організацій роботодавців, дні кар'єри, різноманітні професійні конкурси та ін.).

Консультавання у центрах професійної кар'єри переслідує подвійну мету: по-перше, - допомогти у процесі працевлаштування майбутньому випускнику, а по-друге, - озброїти учня необхідними знаннями, вміннями та навичками, що дозволять успішно адаптуватись до реальних життєвих обставин, мінливого ринку праці та свідомо підходити до вирішення проблем працевлаштування у разі зміни роботи чи кар'єрного просування. На всіх етапах роботи з учнями консультант Центру повинен надавати необхідну допомогу, яка буде сприяти формуванню умінь приймати правильні рішення.

Щоб підготувати випускника до свідомого вибору місця працевлаштування необхідно: сформувати у нього об'єктивне ставлення до ситуації на ринку праці; сформувати установку на власну активність щодо пошуку місця роботи у разі її втрати; ознайомити з професійним простором і потребами ринку праці; ознайомити з основними правилами вибору місця роботи та помилками, що допускаються найбільш часто; сформувати уміння аналізувати різні види професійної діяльності, які пов'язані безпосередньо з отриманою спеціальністю; навчити аналізувати свої індивідуально-психологічні можливості; сформувати уміння співставляти свої можливості з вимогами професії та потребами ринку праці; розробити план кар'єрного розвитку особистості та сформувати вміння перевіряти його реальність; сформувати психологічну готовність до зміни професії та за необхідності переорієнтації на нову.

Розроблення стратегії функціонування Центру консультавання з професійної кар'єри є основою для впровадження заходів, середньострокових і короткострокових планів, що орієнтовані на підвищення наукової активності в поглибленні питань методології соціологічних, психологічних досліджень із проблем працевлаштування та кар'єри, розвитку педагогічних питань. Інформаційно-консалтингова робота з учнями та роботодавцями буде розвиватися в напрямі методик кар'єрного проектування, індивідуального психологічного, юридичного тестування і консультавання, інформування про ефективні техніки пошуку роботи.